ROHELISE KOOLI VEEBISEMINARI PROTOKOLL

Üldandmed	Teave
Kuupäev	20.10.2026
Kellaaeg	15.00–16.30
Toimumiskoht	veebikeskkond Zoom
Korraldaja	Tartu loodusmaja, Rohelise kooli programm
Seminari läbiviija	Maris Mägi, Rohelise kooli võrgustiku koordinaator
Külalisesineja	Meelis Pärtel, Tartu Ülikooli botaanika professor
Tallinna Mahtra Põhikooli esindaja	Dina Halitova

Protokoll on koostatud veebiseminari esitlusslaidide fotode põhjal.

1 Päevakord

Kellaaeg	Teema
15.00–15.15	Võrgustiku uudised: suurima päevalille konkurss, mänguasjavahetuskampaania ja FEE haridusauhinnad
15.15–16.15	„Elurikkuse mõju tervisele“ – Meelis Pärtel
16.15–16.30	Arutelu

2 Käsitletud teemad

2.1 Rohelise kooli võrgustiku uudised

Tutvustati tegevust „Korvõielised – õied, mis toidavad“, milles osales 44 lasteaeda ja 19 kooli. Näidati haridusasutuste tegevusi ning päevalillede kasvatamise tulemusi. Võrgustiku uudiste päevakavas olid ka suurima päevalille konkurss ja FEE haridusauhinnad.

2.2 Mänguasjavahetuskampaania „Anna oma mänguasjale uus elu!“

Tutvustati 23.–27. novembril 2026 toimuvat kampaaniat, milles on oodatud osalema kõik Eesti lasteaiad ja koolid. Selle ajavahemiku jooksul saab korraldada ühe- kuni kolmepäevase mänguasjavahetuse.

Kampaania eesmärgid on:

- vähendada tarbimist ja jäätmeteket;
- õpetada lastele ja noortele taaskasutuse ning jagamise väärtust;
- tugevdada kogukonnatunnet.

Korraldajad pakuvad kampaania juhiseid, soovitusi, plakateid, kommunikatsioonituge ja auhindu. Tegevus on seotud Euroopa jäätmetekke vähendamise nädalaga ning teemaga „Tarbi mõistlikult – mõtle oma vajadused läbi!“.

2.3 Meelis Pärteli ettekanne „Elurikkus ja meie“

Ettekanne keskendus elurikkuse seostele inimese tervisega, sealhulgas õueala elurikkuse ja mullamikroobide tähtsusele laste tervise seisukohalt.

Ökosüsteemi osade vastastikused seosed
Selgitati, et puud, rohttaimed, linnud, imetajad, putukad, seened ja bakterid on omavahel seotud. Ökosüsteemi toimimist mõjutavad ka valgus, niiskus, temperatuur ja mullatingimused.

Linn kui ökosüsteem
Käsitleti linnaparkide, linnaaianduse, haljastatud teeservade, rohekatuste, toataimede ja linnas paiknevate loodusalade rolli. Näidati, et ka linnakeskkond koosneb mitmesugustest elupaikadest.

Tervise terviklik käsitlus
Tervist käsitleti kehalise, vaimse ja sotsiaalse heaoluna. Ettekandes seostati looduskeskkonda kõigi nende heaolu tahkudega.

Rohealad mullamikroobid ja laste allergiad
Tutvustati Eesti laste uuringut, milles koduümbruse suurem metsade ja rohumaade osakaal oli seotud väiksema allergiariskiga.

Tartu näitel käsitleti elurikaste rohealade lähedust ning mullabakterite mitmekesisust. Esitluse järgi oli bakterite elurikkus suurem taimerikastes kasvukohtades, vähemviljakas mullas ja linnapuistute ümbruses. Näidatud graafikul seostus suurem kaugus elurikkast rohealast suurema allergiariskiga.

Elurikkus ning vaimne ja sotsiaalne tervis
Tutvustati uuringuid, milles looduslikumas keskkonnas kasvamine oli seotud laste parema vaimse tervisega. Taani uuringu näitel esines looduslikumas ümbruses kasvanud lastel vähem vaimse tervise probleeme. Belgia uuringus seostus rohelisem linnakeskkond kõrgema IQ ja väiksema hulga käitumisprobleemidega.

Eesti inimarengu aruandele 2019/2020 viidates toodi välja, et 5% suurem loodusalade pindala koduümbruses seostus:

Näitaja	**Esitluses toodud seos**
Tervise parem enesehinnang	4% suuremad šansid

Näitaja	Esitluses toodud seos
Depressiivsuse tundmine	5% väiksemad šansid
Lähedustunne teiste kohalikega	4% suuremad šansid

Rõhutati looduse tundmise tähtsust vaimse ja sotsiaalse heaolu toetamisel.

Looduses viibimisega seotud riskid
Käsitleti puukidega levivaid haigusi, õietolmuallergiaid, mürgiseid taimi ja seeni, loomadega seotud ohte ning looduses tekkida võivaid vigastusi.

Esile toodi ka biofoobia ehk hirm looduse või elusolendite ees. Rõhutati riskide teadvustamise ja maandamise vajadust.

Inimtegevuse mõju loodusele
Slaidil „Inimtegevus kaalub looduse üle“ võrreldi elus biomassi ja inimtekkelise materjali massi. Esitatud võrdluses oli plasti mass suurem loomade biomassist ning ehitiste ja muu taristu mass suurem taimede biomassist. Näide ilmestas inimtegevuse ulatust.

Elurikkus eri ökosüsteemides ja tume elurikkus
Raba ja loopealse näitel selgitati, et eri elupaikadele on omased erinevad liigid. Tutvustati tumeda elurikkuse mõistet: liigid, kellele elupaiga tingimused sobiksid, kuid kes seal praegu puuduvad.

Käsitleti küsimust, kuidas uurida elurikkust, mida konkreetses paigas ei esine.

Rohemeeter
Tutvustati veebirakendust Rohemeeter, mis aitab hinnata maastiku tuge elurikkuse säilimisele. Näidati kaardivaadet, kus valitud asukoha ümbruse kohta esitatakse hinnang ja selgitused.

2.4 Arutelu
Päevakava järgi oli aruteluks ette nähtud aeg 16.15–16.30. Esitlusslaidide fotodel ei ole kajastatud arutelu küsimusi, vastuseid ega kokkuleppeid.

3 Ettepanekud Tallinna Mahtra Põhikooli edasiseks tegevuseks
Järgmised ettepanekud lähtuvad seminari teemadest ega ole veebiseminaril vastu võetud otsused.

Nr	Ettepanek	Tegevuse sisu
1	Jagada seminari teadmisi.	Tutvustada käsitletud teemasid kooli rohetiimile ja kolleegidele.

Nr	Ettepanek	Tegevuse sisu
2	Arutada mänguasjavahetuse korraldamist.	Kaaluda osalemist 23.–27. novembril 2026 toimuvas kampaanias „Anna oma mänguasjale uus elu!“.
3	Uurida kooliümbruse elurikkust.	Kaasata õpilasi kooliõue liikide ja elupaikade vaatlemisse ning kaardistamisse.
4	Tutvuda Rohemeetriga.	Uurida rakenduse abil kooliümbrust ning arutada tulemusi õpilaste ja rohetiimiga.
5	Suurendada kooliõue elurikkust.	Arutada kohalike taimede kasvatamist ja mitmekesisemate kasvukohtade säilitamist.
6	Kavandada õuesõpet.	Korraldada loodusvaatlusi ja liikide tundmaõppimist ning uurida taimede, loomade, seente ja mullaelustiku seoseid.
7	Toetada õpilaste heaolu ja koostööd.	Siduda looduse tundmaõppimine ühiste õuetegevustega.
8	Käsitleda looduses turvalist tegutsemist.	Tutvustada enne õuetegevusi võimalikke ohte ja nende vähendamise viise.
9	Lõimida Rohelise kooli teemasid.	Siduda tegevused teemadega „Elurikkus ja loodus“, „Tervis ja heaolu“, „Õueala“ ning „Prügi ja jäätmed“.

Protokolli koostaja: Dina Halitova

Koostamise kuupäev: 21.10.2026